

Istraživanje i razvoj – stvaranje dodatnih vrijednosti

U davna vremena proizvodi su bili unikati, a zatim se shvatila njihova višestruka upotrebljivost za više ljudi i kroz manufakturu se razvila industrijska proizvodnja. U eri industrijske proizvodnje taj proces stvaranja proizvoda od početne ideje do komercijalne verzije nazivamo istraživanje i razvoj. Danas istraživanje i razvoj kompanijama osigurava kontinuirani i dugoročni opstanak na tržištu kroz stvaranje novih proizvoda i usluga, tj. kroz stvaranje novih dodatnih vrijednosti. O europskim trendovima u ovom području razgovarali smo s dr. sc. Darkom Huljenićem, savjetnikom za tehnologije u Institutu za telekomunikacije.

- Koji dokumenti definiraju odnose unutar EU istraživačko-razvojne zajednice?

- Govoreći o EU i njezinim strategijama i okvirnim dokumentima uočava se činjenica da su se istraživačko razvojne aktivnosti vratile u modu, tj. svi su shvatili nužnost i neminovnost istraživanja i inovacija kao elementarnog pokretača daljnjeg razvoja i utemeljitelja težnje za stvaranjem društva znanja. U prvim godinama iza 2000. EU je definirala smjernice daljnjeg razvoja kroz Lisabonsku deklaraciju, a osnovni pokretač razvoja i investiranja u istraživanje i razvoj trebao je biti 6. okvirni program (FP6) u roku od 2002. – 2006. godine. EU je ovim dokumentima postavila cilj da za istraživačko-razvojne aktivnosti treba osigurati izdvajanje od 3% bruto društvenog proizvoda (BDP) do 2010. godine da bi mogla parirati ostatku svijeta i postaviti temelje za dugoročni održivi razvoj. Europski prosjek (EU-27) za 2005. godinu je bio 1,9%, a po izdvajanjima prednjačile su skandinavske zemlje i Luksemburg. Tu EU značajno zaostaje za Japanom koji se približava 4% ili SAD-om koji za istraživanje i razvoj izdvaja 3,5% BDP-a. Još značajnija „opasnost“ dolazi iz Azije (Kina) koja velikim koracima sustiže EU. Najoptimističnije procjene za EU govore da je očekivani doseg 2010. godine od 2,6% BDP za znanost. Novi 7. okvirni program trebao bi biti značajna injekcija za povećanje prisutnosti istraživačko-razvojnih aktivnosti u EU zemljama.

- Koja tijela reguliraju rad istraživačko-razvojnih organizacija u EU?

- Osnovno tijelo koje definira ciljeve i teme u okviru EU istraživačko-razvojne zajednice je Europska komisija (EK) sa svojim tijelima koja su izravno zadužena za profiliranje odgovarajućih programa, područja fokusa i komisijama za praćenje rada. EK ujedno brine i o stvaranju europskih centara izvrsnosti koji dodatno potiču istraživačko-razvojnu djelatnost.

- U konstelaciji istraživačko-razvojnih organizacija u EU gdje je mjesto ETK Instituta za telekomunikacije?

- Na tlu EU postoji povećani broj poznatih i priznatih znanstveno-istraživačkih institucija i priznatih državnih i privatnih instituta, kao i vodećih svjetskih gospodarskih subjekata. ETK Institut za telekomunikacije ima svoju vrlo dobru prepoznatljivost u okvirima hrvatskih istraživačkih institucija i okviru Ericssonovog korporacijskog

istraživanja i razvoja. Ovdje bih posebno istaknuo da sam imao prilike više puta razgovarati s ljudima iz drugih EU instituta i da su teme i projekti koje mi radimo u Zagrebu i u Splitu u našem Institutu i u suradnji s našim fakultetima na razini EU istraživanja. Stručnjaci iz ETK Instituta za telekomunikacije sudjeluju u EU istraživačko-razvojnim inicijativama i projektima. Primjerice, za projekte u FP6 smo sudjelovali u pripremi dvije prijave s konzorcijem EU znanstveno-istraživačkih institucija kao voditelji radnog paketa (work package) i prošli smo na jednom projektu koji je upravo u fazi izvođenja. Prisutni smo i u konzorciju europskih sveučilišnih i znanstvenih institucija koje se takmiče za jedan TEMPUS projekt čiju recenziju očekujemo vrlo skoro. U 7. okvirnom programu smo išli na prijave dva projekta s konzorcijem europskih sveučilišta i kompanija, i to ponovo kao voditelji radnih paketa. I tu upravo očekujemo rezultate recenzija prijavljenih projekata. U domaćim okvirima u tom smislu smo značajni sudionik EU istraživačko-razvojnih inicijativa i kao zemlja kandidat smo vrlo interesantni ostalim EU istraživačkim institucijama kao partner.

- Kako je ETK Institut za telekomunikacije “pomirio” aktivnosti vezane uz EU inicijative i Ericssonove potrebe?

- To i nije tako lako jer mi nemamo posebne ljude zadužene samo za suradnju u okvirima EU, već imamo malu grupu istraživača koji rade na projektima suradnje s našim fakultetima te ih dodatno koristimo i za takve aktivnosti. Posao vezan uz EU inicijative je najčešće dodatna aktivnost,

CJELOKUPNI ISTRAŽIVAČKI KORPUS U EU OKRENUT JE DANAS PREMA NOVIM TEHNOLOŠKIM TRENDOVIMA.

no veliko je zadovoljstvo raditi u takvim međunarodnim ekipama iz vrlo priznatih i poznatih znanstvenih institucija te pokazati i naše mogućnosti. Priprema projekta iziskuje vrlo veliki angažman u kratkom vremenu, ali imamo pravo koristiti rezultate dobivene na kraju projekta, a sudjelovanje u EU projektima nam je i dobra referenca za ostvarivanje novih poslova. U našoj kompaniji stvaramo jezgru ljudi koji se bave istraživanjem, financijama i pravom, a koja će se intenzivnije koncentrirati na takve poslove jer i Ericsson djeluje u tom smjeru.

- Koji trendovi su trenutačno aktualni u EU istraživačko-razvojnim inicijativama?

- Cjelokupni istraživački korpus u EU okrenut je danas prema novim tehnološkim trendovima. EU inicijative su posebno usmjerene na ICT problematiku, i to posebno u primjeni tehnologija za poboljšanje života i poslovanja (e-zdravstvo, e-uprava, e-poslovanje), kao i istraživanje novih izvora energije. Ovdje bih još jednom istaknuo komponentu primjene jer EU

mora povećati količinu rezultata u smislu proizvoda nastalih na temelju vlastitih istraživanja i zato je praktički u svakom projektu kojega financira EK nužno da kompanije od početka projekta brinu o primjeni rezultata istraživanja.

Dr. sc. Darko Huljenić